

ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa ohjaavan opettajan ohjeet

OPINTOJAKSON SISÄLTÖ JA OSAAMISTAVOITTEET

ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa on osa Jyväskylän yliopiston *Erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavia opintoja* (eli erilliset erityisopettajan opinnot). ERIA255 harjoittelu on pakollinen kaikille erillisiä erityisopettajan opintoja suorittaville opiskelijoille, eikä sitä voi korvata aiemmalla erityisopetuksen työkokemuksella. Opintojakson keskeisenä sisältönä ovat opetuksen ja tuen suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi osata

- tunnistaa ja arvioida kehityksen ja oppimisen tukemisen haasteita
- suunnitella ja toteuttaa opetusta yksilöllisiin tarpeisiin pohjaten
- valita erilaisia eettisesti ja teoreettisesti perusteltuja työtapoja, menetelmiä ja materiaaleja yksilö- ja ryhmäkohtaisesti
- soveltaa konsultatiivista työtettä
- perustella monitahaisen yhteistyön merkitystä ja toimia yhteisöllisyyttä kehittäen
- kuvata omaa toimintaansa sekä reflektoida erityisopettajaksi kehittymistään

OPINTOJAKSON TOTEUTUS

Opiskelijan tulee suorittaa harjoittelu siinä hakuryhmässä, jossa on tullut valituksi erillisiin erityisopettajan opintoihin.

1. **Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen erityisopettaja: Harjoittelu suoritetaan varhaiskasvatuksessa ja/tai esiopetuksessa.**
2. Erityisluokanopettaja: Harjoittelu suoritetaan erityisluokanopetuksessa tai erityisopetuksessa perusasteella tai toisella asteella.
3. Erityisopettaja: Harjoittelu suoritetaan erityisopetuksessa perusasteella tai toisella asteella.

Harjoittelu tulee suorittaa **muodollisesti kelpoisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan ohjauksessa**. Harjoittelun tulee **kestää vähintään neljä viikkoa (20 työpäivää)**, mutta on hyvä varautua pidempään harjoittelu-aikaan, mikäli se on opiskelijan oppimisen ja harjoittelupaikan kannalta mielekästä. Harjoittelu suoritetaan itse valitsemana ajankohtana erillisten erityisopettajaopintojen intensiivijaksojen ulkopuolella **vähintään neljän (4) viikon mittaisena yhtenäisenä jaksena**. Harjoittelujakson voi katkaista vain varhaiskasvatuksen- ja esiopetuksen lomajakso tai erillisten erityisopettajaopintojen intensiiviviikko. Harjoittelua ei voi siis suorittaa lyhyissä esimerkiksi muutaman päivän jaksoissa.

Harjoittelun voi suorittaa syksyllä tai keväällä. Mikäli opiskelijalla ei ole lainkaan tai on vain vähän kokemusta varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävistä, suosittelemme harjoittelun suorittamista keväällä. Harjoittelun voi suorittaa opiskelijan valitsemalla paikkakunnalla. Harjoittelua ei voi suorittaa omalla työpaikalla eikä omassa työtehtävässä. Opetusharjoittelua ei voi korvata aikaisemmalla työkokemuksella.

Harjoittelun kokonaistuntimäärä on 135 tuntia ja siihen sisältyy:

- **Varhaiskasvatuksen erityisopettajan työnkuvaan ja työyhteisöön tutustuminen ja työhön osallistuminen (56 h)** työparina (esim. Tukemisen prosessiin liittyvät työtehtävät, yhteistyö eri tahojen kanssa (huoltajat, monialainen), konsultointi)
- **Konsultoivan työtavan havainnointi ja pohtiminen (5h)**
- **Pedagogisen toimintamallin kehittämistehtävä (10h+25h=35h):** Lapsiryhmään / lapsiryhmiin tutustuminen ja havainnointi (**10h**), lapsiryhmän, pienryhmän ja parin- ja yksilön ohjaus osana kehittämistehtävää, henkilökunnan ohjaus, konsultointi ja mallintaminen jne. **ryhmässä työskentely (25h)** eli ns. pedagogisen toimintamallin kehittämistehtävä
- Osana kehittämistehtävää tai erillisinä **viisi (5) koko ryhmän; -pien- tai yksilö ohjaus- ja opetus suunnitelmaa**
- Osana pedagogisen toimintamallin kehittämistehtävää opiskelija perehtyy tarkemmin johonkin *tutkimusperusteiseen opetusmenetelmään* ja soveltaa sitä kehittämistehtävässä ja ohjauksissa.
- Ohjauksen, opetuksen ja mallintamisen suunnittelua (**15h**)
- Ohjaavan opettajan ohjausta (**6 h**)
- Lisäksi opiskelijat osallistuvat yliopistolla *läsnäolovelvollisiin* aloitus-, pien- ja päättöseminaariin (**8 h**) ja tutustuvat harjoittelun ja harjoitteluraportin kannalta keskeiseen kirjallisuuteen sekä kirjoittavat harjoitteluraportin.
- Harjoitteluraportti (**10h**)
- Opiskelija saa harjoittelun aikaisiin tehtäviin tarkemmat ohjeet ja ohjausta harjoittelun aloitusseminaarissa ja kotiryhmänsä ohjaavalta opettajalta.

Pedagogisen toimintamallin kehittämistehtävä

Pedagogisen toimintamallin kehittämistehtävä on tärkeää aloittaa heti harjoittelun alkuvaiheessa. Alussa on hyvä keskustella ohjaavan VEO:n kanssa kehittämisprosessin aiheesta ja sisällöstä, aikataulutuksesta, sopivasta lapsiryhmästä ja tiimistä sekä suunniteltujen ohjausten ja opetusten pitämisen ajankohdasta. Alussa on myös tärkeää keskustella mihin aiheeseen ja sisältöön tiimin pedagogiikan kehittäminen kohdentuu. Osana kehittämistehtävää on tärkeää tutustua lapsiryhmään ja lapsiin sekä heidän tarpeisiinsa. Tutustumalla ja havainnoimalla saatua tietoa tulee hyödyntää sekä kehittämistehtävässä että ohjausten- ja opetusten suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Lisäksi kehittämistehtävästä laaditaan yhteenveto ja jatkosuunnitelma, jotka liitetään osaksi harjoitteluraporttia.

Mihin opiskelijan tulisi osallistua harjoittelun aikana

Mikäli mahdollista, ota opiskelija mukaan kaikkiin niihin tilanteisiin, joita varhaiskasvatuksen erityisopettajan työhösi harjoittelujakson aikana kuuluu. Opiskelija on vaitiolovelvollinen harjoittelussa kuulemistaan ja näkemistään asioista. Tästä on hyvä keskustella hänen kanssaan myös harjoittelun alkaessa. Mikäli opiskelija ei voi osallistua kaikkeen varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimintaan harjoittelujaksonsa aikana, on siitä hyvä keskustella opiskelijan kanssa ja kertoa hänelle, miksi osallistuminen ei ole mahdollista.

Ohjaavan opettajan palaute opiskelijalle

Harjoittelun aikana opiskelijalla on oikeus saada palautetta toiminnastaan sekä ohjauksesta- ja opetuksestaan harjoittelussa. Sovi opiskelijan kanssa, miten (suullisesti vai kirjallisesti) annat palautetta

opiskelijalle pidetyistä ohjaus- ja opetustunneista, mallintamisesta, pedagogisesta kehittämistehtävästä ja muista varhaiskasvatuksen erityisopettajan työhön liittyvistä tehtävistä, joihin opiskelija on osallistunut. Harjoittelusta annetaan myös kirjallinen loppupalaute Vasara-järjestelmässä, johon löytyvät ohjeet alla.

HARJOITTELUN DOKUMENTOINTI VASARA-JÄRJESTELMÄSSÄ

Harjoittelusopimus

Opiskelija etsii itse harjoittelupaikan ja valitsee itselleen sopivan harjoitteluajankohdan. Opiskelijat tekevät harjoittelupaikan kanssa sopimuksen harjoittelusta. Harjoittelusopimus tulee olla tehtynä hyvissä ajoin ennen harjoittelun alkua. Sopimuksen laatimista varten opiskelija tarvitsee harjoittelun ohjaajan sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Huomaa, että voit toimia harjoittelun ohjaajana vain, jos sinulla on varhaiskasvatuksen erityisopettajan kelpoisuus.

Ensimmäinen vaihe: perustietojen antaminen Vasarassa

Saat opiskelijalle antamaasi sähköpostiosoitteeseen linkin Vasaraan. Tässä vaiheessa sinulta kysytään tietoja itsestäsi ja esihenkilöstäsi. On tärkeää, että sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot ovat oikein, sillä niitä tietoja tarvitaan sopimuksen laatimiseen ja sähköiseen allekirjoitukseen. **Huomioi, että annat puhelinnumeron, johon voi laittaa suoraan tekstiviestejä, koska Vasara käyttää tekstiviestivarmennusta kirjautumisessa.**

Toinen vaihe: sähköinen allekirjoitus

Sähköisen allekirjoituksen tekevät opiskelija, harjoittelua ohjaava opettaja, ohjaavan opettajan esihenkilö sekä yliopistolla harjoittelua ohjaava opettaja. Kaikki allekirjoittajat saavat linkin allekirjoitusjärjestelmään omaan sähköpostiinsa, joka on annettu edellisessä vaiheessa. Järjestelmään kirjaudutaan puhelimeen tulevalla koodilla. Kun kaikki asianosaiset ovat allekirjoituksen tehneet, on sopimus harjoittelusta syntynyt. Jos kaikki osapuolet eivät allekirjoita sopimusta, Vasara-prosessi jää jumiin, eikä opiskelija pääse palauttamaan harjoitteluraporttia, eikä harjoittelun ohjaaja saa korvausta ohjauksestaan.

Loppupalaute harjoittelusta Vasaraan

Loppupalaute harjoittelusta opiskelijalle kirjoitetaan Vasarassa. Saat harjoittelun päätyttyä linkin Vasaraan omaan sähköpostiisi. Palautteeseen on hyvä kirjata paitsi tehtäviä ja toimintoja, joihin opiskelija on harjoittelun aikana osallistunut, myös palautetta opiskelijan toiminnasta harjoittelun aikana. Palautetta kirjoittaessasi pidä mielessä, että palaute on myös oppimiskokemus, joka parhaimmillaan kertoo, millaista osaamista opiskelijalla on. Ole tarkka ja kannustava, mutta samalla rehellinen palautteessasi. Harjoittelusta annettavaa palautetta opiskelijat käyttävät toisinaan myös työpaikkoja hakiessaan. Kirjoittamasi palaute näkyy opiskelijan lisäksi myös yliopistolla harjoittelua ohjaavalle opettajalle.

Harjoittelupalkkion maksaminen sähköisesti

Opetuksen järjestäjillä on erilaisia käytänteitä harjoittelupalkkion maksamiseen. Palkkio maksetaan opetuksen järjestäjän käytänteiden mukaisesti ohjaavalle opettajalle itselleen tai organisaatiolle. Kummassakin tapauksessa maksetaan korvaus 6 ohjaustunnista (6 x 41 €). Tieto palkkionsaajasta kerrotaan Vasara-järjestelmässä.

Vaihtoehto 1: Korvaus maksetaan suoraan ohjaavalle opettajalle. Palkkion maksaminen tapahtuu sähköisesti. Maksatusta varten tarvittavat tiedot annetaan Vasarassa. Varaa valmiiksi ennen Vasaran käyttöä pankkiyhteystietosi (tilinumero ja BIC-tunnus). Halutessasi voit liittää mukaan tässä vaiheessa myös verokorttisi. Mikäli haluat toimittaa verokortin erikseen, löytyy tarkemmat tiedot tähän myös Vasarasta.

Vaihtoehto 2: Korvaus maksetaan organisaatiolle. Mikäli opetuksen järjestäjän käytäntö on, että palkkio maksetaan organisaatiolle, tulee palkkiosta lähettää lasku Jyväskylän yliopistolle. Yliopistolla on käytössä sähköinen laskutusjärjestelmä. Tarkemmat laskutusohjeet löytyvät yliopiston sivuilta ([JYU laskutus](#)). Linkki ohjeisiin löytyy myös Vasara-järjestelmästä. Sähköisessä laskussa tulee näkyä seuraavat tiedot:

- ERIA255 Harjoittelu erityisopetuksessa (EOK)
- Opiskelijan nimi
- Harjoitteluajankohta (alku- ja loppupäivämäärät)
- Opiskelijan kotiryhmän opettajan nimi: Sanna-Leena Pitkänen (löytyy esim. harjoittelusopimuksesta) /21000288

Toivomme, että nämä tiedot auttavat teitä yhteisen oppimiskokemuksen luomisessa.

Tarvittaessa voit olla yhteydessä minuun.

Suuri kiitos, että ohjaat opiskelijaa erityisopettajuuteen kasvamisessa!

Sanna Pitkänen (Kotiryhmä 1: VEO)
Yliopistonopettaja
sanna-leena.sl.pitkanen@jyu.fi